

Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ trong tái cơ cấu ngành nông nghiệp

Thứ hai, 12/12/2016 21 giờ 33 GMT+0

Ngành nông nghiệp cả nước đang đẩy mạnh tái cơ cấu theo hướng nâng cao giá trị gia tăng và phát triển bền vững. Để đạt được mục tiêu này, một trong những nhiệm vụ trọng tâm là tập trung nghiên cứu, chuyển giao công nghệ và khuyến nông phục vụ tái cơ cấu ngành nông nghiệp...

Chuyển giao công nghệ mới

Đề án tái cơ cấu ngành nông nghiệp theo hướng nâng cao giá trị gia tăng và phát triển bền vững được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt vào tháng 6-2013. Tiếp theo đó, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn (NN&PTNT) ban hành kế hoạch thúc đẩy nghiên cứu và ứng dụng khoa học công nghệ phục vụ tái cơ cấu ngành nông nghiệp. Qua 3 năm, được sự quan tâm đầu tư của nhà nước, chỉ đạo sâu sát của Bộ và các địa phương, đóng góp to lớn của cộng đồng các nhà khoa học, sự vào cuộc của doanh nghiệp, việc nghiên cứu và ứng dụng khoa học và công nghệ của ngành nông nghiệp không ngừng phát triển. Nhiều kết quả nghiên cứu mới nổi bật; nhiều giống mới, quy trình công nghệ, tiến bộ kỹ thuật, giải pháp hữu ích được công nhận và chuyển giao phục vụ sản xuất; nhiều mô hình khuyến nông hiệu quả từ Trung ương đến địa phương đã và đang được nhân rộng... đóng góp có hiệu quả vào phát triển sản xuất nông nghiệp, bảo đảm nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả và sức cạnh tranh của sản phẩm trong xu thế hội nhập quốc tế.

Thời gian qua, nông dân ĐBSCL đã đẩy mạnh ứng dụng tiến bộ kỹ thuật vào sản xuất lúa hàng hóa. Trong ảnh: Nông dân

Cần Thơ áp dụng kỹ thuật canh tác lúa theo “3 giảm, 3 tăng” cho hiệu quả cao.

Theo Viện Khoa học Nông nghiệp Việt Nam (VAAS), những kết quả nghiên cứu, chuyển giao công nghệ của VAAS cho các tỉnh phía Nam giai đoạn 2013-2016 đã góp phần thay đổi mạnh mẽ cơ cấu giống cây trồng theo hướng nâng cao giá trị gia tăng, thích ứng với biến đổi khí hậu, phát triển bền vững, giảm phát thải khí nhà kính. Nhiều công nghệ sản xuất nông nghiệp an toàn, nông nghiệp hữu cơ áp dụng trong cánh đồng mẫu lớn đối với lúa, rau, quả... đáp ứng tiêu chuẩn của các nước nhập khẩu nông sản từ Việt Nam, góp phần thúc đẩy phát triển các ngành hàng xuất khẩu chủ lực, nâng cao thu nhập cho nông dân.

VAAS có nhiều kết quả nghiên cứu nổi bật, các tiến bộ kỹ thuật được công nhận và chuyển giao, mô hình khuyến nông hiệu quả giai đoạn từ năm 2011 đến nay. Theo đó, VAAS đã chọn tạo được 103 giống cây trồng mới, như: 36 giống lúa, 4 giống sắn, 4 giống khoai tây, 4 giống lạc, 5 giống đậu tương, 4 giống đậu xanh, 3 giống cà chua, 3 giống rau, 10 giống hoa, 2 giống thanh long, 5 giống cây ăn quả, 5 giống điều, 7 giống cà phê... Trong công tác chuyển giao tiến bộ kỹ thuật và khuyến nông, VAAS xây dựng thành công các mô hình chuyển đổi đất lúa kém hiệu quả sang trồng ngô, lạc tại các tỉnh vùng Duyên hải Nam Trung bộ; chuyển giao, đưa vào sản xuất các giống triển vọng: lúa, sắn, cà phê, điều, tiêu, cây ăn quả... phù hợp với các vùng miền khác nhau, giúp tăng năng suất, giảm giá thành sản xuất; chuyển giao giống cho các công ty kinh doanh và sản xuất. VAAS cũng đã xây dựng được 36 quy trình và tiến bộ kỹ thuật, trong đó có 3 quy trình được công nhận là tiến bộ kỹ thuật. Về hoạt động khuyến nông, giai đoạn 2011-2015, VAAS chủ trì thực hiện 24 dự án cấp Trung ương, với tổng kinh phí gần 150 tỉ đồng. Ngoài ra, triển khai xây dựng các mô hình khuyến nông lúa trên diện rộng (cánh đồng mẫu lớn), áp dụng công nghệ như: kỹ thuật "3 giảm, 3 tăng", kỹ thuật trồng lúa theo SRI trong sản xuất lúa chất lượng, canh tác lúa theo tiêu chí 4 tốt... tăng năng suất lúa, giảm chi phí, lợi nhuận tăng từ 10-20%...

Từ năm 2011 đến nay, Trung tâm Khuyến nông Quốc gia đã chủ trì, phối hợp với các cơ quan nghiên cứu, đào tạo ở Trung ương và hệ thống khuyến nông địa phương tăng cường các hoạt động đào tạo, tập huấn khuyến nông cho đội ngũ cán bộ khuyến nông các cấp, cộng tác viên khuyến nông và nông dân ở các địa phương. Theo đó, Trung tâm đã tổ chức được 1.535 lớp tập huấn cho khoảng 50.149 lượt cán bộ khuyến nông, cộng tác viên khuyến nông trong cả nước cấp Trung ương. Hằng năm, hệ thống khuyến nông địa phương tổ chức được khoảng 31.000 lớp tập huấn cho khoảng 1,3 triệu lượt nông dân. Theo Trung tâm Khuyến nông Quốc gia, giai đoạn 2011-2015, Bộ NN&PTNT phê duyệt 139 dự án khuyến nông Trung ương trên các lĩnh vực trồng trọt-bảo vệ thực vật, chăn nuôi-thú y, lâm nghiệp, thủy sản, bảo quản chế biến. Trong đó, Trung tâm Khuyến nông Quốc gia chủ trì thực hiện 57 dự án (chiếm 41%). Một số dự án khuyến nông tiêu biểu trong lĩnh vực trồng trọt gồm: dự án "3 giảm, 3 tăng" và SRI, sản xuất lúa gieo thẳng, sản xuất theo mô hình cánh đồng mẫu lớn; dự án trồng thâm

canh cây ăn quả (nhãn, vải, thanh long) theo quy trình VietGAP; sản xuất hạt giống lúa lai F1 và nhân dòng bố mẹ góp phần nâng cao chất lượng hạt giống và giảm nhập khẩu; dự án sản xuất cà phê bền vững; sản xuất nấm tập trung... Trong lĩnh vực chăn nuôi như: cải tạo đàn trâu và chăn nuôi trâu sinh sản, cải tạo đàn bò và vỗ béo bò thịt, thụ tinh nhân tạo và chăn nuôi heo theo hướng VietGAP, sản xuất giống gia cầm, chăn nuôi thủy cầm an toàn sinh học... Trong lĩnh vực thủy sản: hiện đại hóa thiết bị khai thác và hàm bảo quản trên tàu khai thác; nuôi tôm sú, tôm thẻ chân trắng theo VietGAP; nuôi luân canh tôm sú – rong câu; nuôi cá tra thâm canh theo VietGAP; nuôi cá lồng hồ chứa; phát triển mô hình nuôi cá - lúa...

Mẫu chốt quyết định thành công

Thứ trưởng Bộ NN&PTNT Lê Quốc Doanh cho rằng: Bộ NN&PTNT đang tập trung cao độ thực hiện đề án tái cơ cấu ngành nông nghiệp. Mục tiêu của đề án nhằm nâng cao giá trị gia tăng, phát triển bền vững; nâng cao thu nhập cho người dân làm nông nghiệp. Chính vì thế, Bộ xác định 2 trụ cột quan trọng nhất để đảm bảo thực hiện thành công tái cơ cấu ngành, đó là: khoa học và chuyển giao công nghệ, tổ chức lại sản xuất các ngành hàng nông nghiệp. Khoa học công nghệ, tiến bộ kỹ thuật có vai trò rất quan trọng; muốn nâng cao giá trị gia tăng mà không có hàm lượng khoa học công nghệ vào thì không thể có sản phẩm có giá trị cao được. Từ khi bắt đầu triển khai thực hiện đề án, Bộ đã chỉ đạo quyết liệt, muốn đổi mới toàn bộ từ cơ chế chính sách đến quản lý và tổ chức thực hiện các nhiệm vụ khoa học công nghệ, nhất là đổi mới cơ quan công lập. Qua 3 năm, đã có chuyển biến nhất định, đáng mừng, một số nhiệm vụ khoa học công nghệ đã tập trung giải quyết các vấn đề lớn, những sản phẩm trọng tâm và giải quyết được những vấn đề cấp bách.

Song, theo ông Lê Quốc Doanh, vẫn còn một số khó khăn, thách thức, cần tập trung giải quyết trong thời gian tới. Việt Nam hội nhập sâu rộng mở ra cơ hội nhiều, nhưng tạo ra sự cạnh tranh cũng cực kỳ khắc nghiệt, nhất là đối với mặt hàng nông sản xuất khẩu. Năm nay là năm đầu tiên hàng nông sản xuất khẩu của nước ta đạt 31 tỉ USD, trong đó có 10 sản phẩm đạt trên 1 tỉ USD/năm. Nhiều sản phẩm tăng rất nhanh như con tôm và trái cây. Riêng trái cây năm nay hy vọng xuất khẩu đạt 2,5 tỉ USD và tăng gần 30% so với năm trước. Tuy nhiên, con tôm đang gặp phải hàng rào kỹ thuật và yêu cầu cao hơn trong điều kiện cạnh tranh hội nhập. Biến đổi khí hậu cũng đang ảnh hưởng đến sản xuất nông nghiệp. Nguồn lực đầu tư cho nông nghiệp không thể tăng đột biến được, bởi vì ngân sách nhà nước cũng rất khó khăn. Trong bối cảnh đó, khẳng định khoa học công nghệ là cách nhanh nhất và hiệu quả nhất để tạo ra tăng trưởng, thúc đẩy tái cơ cấu ngành nông nghiệp.

Tiến sĩ Nguyễn Văn Tạo, Phó Giám đốc VAAS, cho rằng: Giải pháp thúc đẩy nghiên cứu, chuyển giao công nghệ và khuyến nông trong thời gian tới là tập hợp công nghệ theo gói kỹ thuật hoàn thiện, tập trung phục vụ mục tiêu tái cơ cấu ngành nông nghiệp; khuyến nông theo chuỗi sản phẩm, liên kết được "4 nhà". Cần có những đổi mới về cơ

ché, chính sách hỗ trợ, có cơ chế đặc thù cho hoạt động khuyến nông, đặc biệt là các nhiệm vụ khuyến nông trọng điểm, quan trọng, đòi hỏi phải áp dụng đồng bộ nhiều giải pháp, như: cơ giới hóa, công nghệ tiên tiến, sản xuất theo chuỗi giá trị... Tăng cường và nâng cao hoạt động đào tạo nghề cho nông dân, khi nông dân đã quen với tiến bộ kỹ thuật mới, đã làm chủ được công nghệ thì khuyến nông mới thực sự có hiệu quả, bền vững. Xây dựng các chương trình, đề án lớn về khuyến nông và chuyển giao công nghệ để tập trung giải quyết các vấn đề sản xuất nông nghiệp lớn của vùng. Tìm kiếm và huy động sự hợp tác với doanh nghiệp, đây là yếu tố bảo đảm thành công của hoạt động khuyến nông, tạo ra các sản phẩm hàng hóa có giá trị cao. Tăng cường nâng cao chất lượng nguồn lực trực tiếp làm công tác chuyển giao khoa học công nghệ và khuyến nông. Đổi mới hình thức khuyến nông để phù hợp với các điều kiện thực tiễn của từng địa phương và nông dân, nhân rộng các mô hình khuyến nông có hiệu quả...

Theo ông Trần Văn Khởi, Giám đốc Trung tâm Khuyến nông Quốc gia, cần đổi mới cơ chế chính sách và tổ chức thực hiện hoạt động khuyến nông. Trong đó, xây dựng tiêu chuẩn nghề "Khuyến nông"; có chiến lược đào tạo, bồi dưỡng để phát triển khuyến nông theo hướng chuyên nghiệp, hiện đại. Chương trình khuyến nông nên xây dựng dài hạn (10 năm), Đề án khuyến nông (3-5 năm), kế hoạch khuyến nông hằng năm. Trên cơ sở kế hoạch khuyến nông hằng năm sẽ triển khai đồng loạt các nội dung như xây dựng mô hình, đào tạo tập huấn, thông tin tuyên truyền, kiểm tra đánh giá, sơ tổng kết nhằm đạt được một phần mục tiêu của đề án. Sau 3-5 năm thực hiện kế hoạch sẽ đạt được mục tiêu cụ thể của cả đề án. Như vậy sẽ đánh giá chính xác hiệu quả của hoạt động khuyến nông. Về đổi mới cơ chế chính sách khuyến nông, hoạt động khuyến nông sẽ được phê duyệt theo các đề án 3-5 năm phục vụ phát triển một hay một nhóm cây con chủ lực phục vụ tái cơ cấu ngành; xây dựng định mức hỗ trợ khuyến nông cho nội dung tập huấn đào tạo và thông tin tuyên truyền; cho phép các tỉnh, thành thực hiện thí điểm mô hình Quỹ khuyến nông để tạo nguồn lực đầu tư ổn định cho hoạt động khuyến nông...